‘କଳ୍ପରାଜ୍ୟ’ର ଝୁଲା, ଝାଡୁ, ଝୁମ୍ପୁଡ଼ି ଓ ଅରଟ

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବେହେରା

ବାରିଷ୍ଟର ମୋହନଦାସ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ ମୋହନଦାସ ହୋଇ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାକୁ ୧୮୯୩ରେ ଯାଇଥିଲେ ଏକ ଆଇନଗତ ଲଢେଇରେ ଓକିଲାତି କରିବା ପାଇଁ। ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷର ସଂଘର୍ଷର ଏ କାହାଣୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବେ ଜଣା। କଳାଗୋରାର ନିଷ୍ଠୁର ମାନସିକତାକୁ ମୋହନଦାସ ଜୀବନର ପଦେପଦେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲେ। ନିଜର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସେ ନୈତିକତାର ବାଟ ବାଛିନେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକତା ଲାଞ୍ଛନାକୁ ହସି ହସି ସହ୍ୟ କରୁଥିଲେ। ପୁଲିସ୍ ମାଡ଼ଖାଇ ସାହେବୀ ଢଙ୍ଗରେ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି- ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ୁଥିବାବେଳେ ମୁଣ୍ଡରୁ ବହୁଥିବା ରକ୍ତଧାରାକୁ ଖାତିର ନ କରି ଏକ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ- "ଆଇ ଉଇଲ୍ ବ୍ରିଙ୍ଗ୍ ଆଣ୍ଡ ଏଣ୍ଡ ଟୁ ଦି ବ୍ରିଟିଶ ଏମ୍ପାୟର"। ଆରମ୍ଭ ହେଲା ସଂଗ୍ରାମ, ଜନ୍ମନେଲା 'ସତ୍ୟାଗ୍ରହ' ଆନ୍ଦୋଳନ। ସୃଷ୍ଟିହେଲା 'ହିନ୍ଦ୍ ସ୍ୱରାଜ' ଭଳି ପୁସ୍ତକ। 'ଅନ୍‌ଟୁ ଦିସ୍ ଲାଷ୍ଟ'ର ସରଳ ଭାଷାରେ ସରଳ କଥା- ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ସାରଗର୍ଭ-ଗାନ୍ଧୀ ଚିନ୍ତନର ପ୍ରୟୋଗଶାଳା- 'ସର୍ବୋଦୟ'। ଫିନିକ୍ସ ଆଶ୍ରମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା। ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଦୈହିକ ଶ୍ରମର ପ୍ରୟୋଗ। ଜେଲ ଯାତ୍ରା। ଆଶ୍ରମବାସୀ- ପତ୍ନୀ, ସହକର୍ମୀ ଓ ସହଯୋଗୀଙ୍କ ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମ- ଅନ୍ୟାୟ, ବର୍ଣ୍ଣ ବୈଷମ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିରସ୍ତ୍ର-ନୀରବ ବିପ୍ଳବ। ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ମୂଳକଥାର ପ୍ରୟୋଗ। ସବୁର ବିସ୍ତାର ବିବରଣୀ, କାହାଣୀ 'ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ସତ୍ୟାଗ୍ରହ', 'ଦି ମେକିଂ ଅଫ୍ ଦି ମହାତ୍ମା' ଓ ସେ ସମୟର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଚାକ୍ଷୁଷ ବିବରଣୀ 'ମାଇଁ ଚାଇଲଡହୁଡ୍ ଉଇଥ୍ ଗାନ୍ଧିଜୀ' ଲେଖକ ପ୍ରଭୁଦାସ ଗାନ୍ଧୀ ବିରଚିତ ପୁସ୍ତକରୁ ମିଳିଥାଏ। ଏଇ ଅଲୋଚିତ ଗାନ୍ଧୀ ମାନସର ମୂକସାକ୍ଷୀ ବିଶାଳ 'ଗାନ୍ଧୀ ବାଙ୍ମୟ' ପ୍ରାୟ ଏକଶହ ଦଶ ଖଣ୍ଡ। ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଲଢ଼େଇରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନିଜର ପ୍ରତିଜ୍ଞାକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ, ଦୀର୍ଘ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସେଇ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶରେ ରହି ଗୋଟିଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ 'ସର୍ବୋଦୟ'କୁ ସଫଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମୋହନଦାସରୁ ମହାତ୍ମା ହୋଇ ଭାରତ ଫେରିଲେ ୧୯୧୫ରେ। ବିଦାୟକାଳୀନ ଜାହାଜରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସହିତ ଭାରତକୁ ଫେରୁଥିଲେ ତାଙ୍କ ସହଯୋଗୀ, ସହଧର୍ମିଣୀ, ସପରିବାର। ସେତିକିବେଳେ ଜଣେକ ଇଂରେଜ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କୁ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଥିଲେ, “ମିଷ୍ଟର ଗାନ୍ଧୀ, ୟୁ କେମ ଟୁ ଆଫ୍ରିକା ଆଜ ମୋହନଦାସ ଗାନ୍ଧୀ, ବଟ୍ ଉଇ ସେଣ୍ଟେ ଟୁ ଇଣ୍ଡିଆ ଆଜ୍ ‘ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ’। ଏହି କଥା ପଦକ ବିଶ୍ୱରେ ମୋହନଙ୍କୁ ମହାତ୍ମାରେ ପରିଣତ କରିଦେଲା।

ଧ୍ୟେୟ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ରୂପାୟନର ପ୍ରୟୋଗ କଥାରେ ଭାଷଣରେ, ଲେଖାରେ ନୁହେଁ- କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦେଖାଇବାର- ଏ ଯେଉଁ ସଫଳ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ସିଦ୍ଧି ତାହା ଆଜି କେବଳ ଇତିହାସ ହୋଇରହିଛି। ଏହା ନ ହୋଇ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇଥାନ୍ତା ? ଏହାର ମୂଳ ଉତ୍ସ ଖୋଜିଲେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଗାନ୍ଧୀ ରଚନାବଳୀରେ ରହିଛି- କେତେ କଥା, କେତେ ଲେଖା- ସେସବୁ ଏଠାରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର କ୍ଷେତ୍ର ନୁହେଁ। ଅସଂଖ୍ୟ ଚିଠି, ଟେଲିଗ୍ରାମ- ଆଶ୍ରମ ସ୍କୁଲର ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କର ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ କ'ଣ ହେବ, ତା'ଉପରେ ଲେଖା- ତୁଳସୀ ଦାସଙ୍କ ରାମାୟଣର ମହିମା ଓ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା- ଟଲଷ୍ଟୟ, ମାଜିନି, ରାମମୋହନ ରାୟ, ଈଶ୍ୱରଚନ୍ଦ୍ର ବିଦ୍ୟାସାଗର, ଦାଦାଭାଇ ନାଉରୋଜୀ, ମାତୃଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ମହନୀୟତା, ସେ ନିଜେ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବା 'ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଓପିନିୟନ' ପତ୍ରିକାରେ ଏସବୁ ଆଲୋଚନା ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା। ସୁଖଦ ଦୁଃଖଦ ଜୀବନଯାତ୍ରା- ଜନ୍ମଦିନ ବାର୍ତ୍ତା, ଆଶ୍ରମବାସୀ, ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଜେଲ୍‌ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ଓ ସତାର୍ଥ ସାଥୀଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି, ଅନେକ ଐତିହାସିକ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଓ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପୂରଣର ସଫଳ ସୂଚନା, ଜେଲଯାତ୍ରା ଅନୁଭବର ବିବରଣୀ ଆଦି ମିଳିଥାଏ। ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୀବନ ଜାତା ଓ ଗାଥା, ବିଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ- ଚିତ୍ରରେ ଚିତ୍ରିତ।

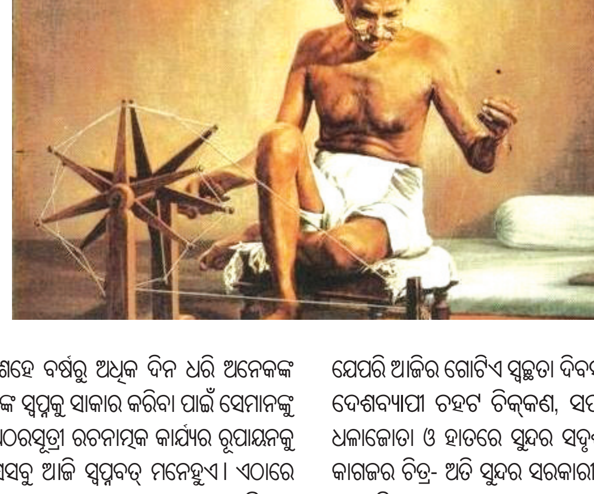

ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟଟି ସେହି ଚିତ୍ରର ଗୋଟିଏ ଝଲକ- ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ପ୍ରୟୋଗରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍‌ଯାପନ- ଗାନ୍ଧୀ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ଯେଉଁ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ଶହେ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଦିନ ଧରି ଅନେକଙ୍କ ଜୀବନରେ ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଛି, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ଅନେକଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଛି; 'ମୋ ସ୍ୱପ୍ନର ଭାରତ', ଅଠରସୂତ୍ରୀ ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟର ରୂପାୟନକୁ ନେଇ ମହାତ୍ମା ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ ସେସବୁ ଆଜି ସ୍ୱପ୍ନବତ୍ ମନେହୁଏ। ଏଠାରେ ସେପରି କେତେକ ଛିନ୍ନ ସ୍ୱପ୍ନ-କିଛି ଆଦର୍ଶ-କିଛି ମୂଲ୍ୟବୋଧର, ମହାତ୍ମାଙ୍କ ମହତପଣିଆର ପରିଚୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଉଛି।

ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ‘ଝୁଲା’। ଭାରତର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେଇଥିବା ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ ସାଧାରଣ ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ତଥା ଦେଶ ସେବକ ପୁରୁଷ, ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଖଦଡରେ ନିର୍ମିତ ‘ଝୁଲା’ ପ୍ରାୟ ଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ସେହି ଝୁଲାରେ କ'ଣ ଥାଏ? ଟଙ୍କା ପଇସା, ସୁନା ରୁପା, ହୀରା ମୋତି ମାଣିକ? ନା ଆଉ କିଛି ବିଳାସ ସାମଗ୍ରୀ, ଆଦୌ ନୁହେଁ। ସେତିକି ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁଥିବା- ଖଦିର ଖଣ୍ଡେ ବା ଦିଖଣ୍ଡ ଲୁଗା ଓ ଯତ୍‌ସାମାନ୍ୟ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ- ଆଜି ପାଇଁ ଯେତିକି- କାଲି ପାଇଁ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ। ମିଳିଯିବ- ଯଥା; ଶୋଇବାକୁ ଏକ ପିଣ୍ଡା, ପିଇବାକୁ ତୋରାଣି ବୁନ୍ଦାଏ- ଖରା ବର୍ଷା ଶୀତ, ମାଟି କାଦୁଅ କାକର କଣ୍ଟକିତ ରାସ୍ତାରେ ରାମଧୂନ ଗାଇଗାଇ ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେବାକୁ, ସଚ୍ଚୋଟ କର୍ମୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ। ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଥିଲେ- ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ। ଯିଏ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେବ, ତା'ପାଇଁ ପଥ ପଡ଼ିଛି- ସେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଥକି ନ ଯାଉ। ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା। କେତେକ ଅଖଣ୍ଡଦାଇଆ ସଚ୍ଚୋଟ ଗାନ୍ଧୀ କର୍ମୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ - ଅନ୍ୟମାନେ 'ଝୁଲା'କୁ ଭୁଲିଯାଇ ବ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ୍ ଝୁଲାଇଲେ, ସହିତ ବିଦେଶୀ ବେଲ୍‌ଟ ଝୁଲିଲେ।

ଦ୍ୱିତୀୟରେ 'ଝାଡୁ'- ଗ୍ରାମ ସଫେଇ- ସ୍ୱଚ୍ଛତା। ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଥିଲେ, ସବୁ ରୋଗର ମୂଳ କାରଣ- ଅପରିଷ୍କାର ଦୂଷିତ ପଦାର୍ଥର ବ୍ୟବହାର- ଦୂଷିତ ଖାଦ୍ୟ, ପାଣି, ମଳମୂତ୍ର, ପରିଷ୍କାର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅପରିଷ୍କାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଣତ କରିବା- ଇତ୍ୟାଦି। ଦେଶ କର୍ମୀ ଓ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲି ଝାଡୁର କଥା- ଅର୍ଥାତ୍, ଝାଡୁରେ ଗ୍ରାମ, ସହର ସଫେଇ କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ- କେତେ ଦିନ ଚାଲିଲା। ତା'ପରେ ଏବେ 'ସ୍ଲୋଗାନ'ରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା- ଯେପରି ଆଜିର ଗୋଟିଏ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଦିବସ ପାଳିତ ହେଉଛି- ଦିଲ୍ଲୀଠୁ ଗାଁ, ସଦର ମହକୁମା- ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଚଳନ୍ତି ଚିକ୍କଣ, ସଫା ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧି ରାଜନେତା ଓ ପାରିଷଦବର୍ଗ, ଧଳାଦୋତୀ ଓ ହାତରେ ସୁନ୍ଦର ସଜ୍ଜିତ ଝାଡୁଧରି କିଛି ବାଟରେ ଘାଟରେ ପଡ଼ିଥିବା କାଗଜର ଚିରା- ଅତି ସୁନ୍ଦର ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ- ଏହିପରି ଦ୍ୱିତୀୟ କଥାଟି ରହିଗଲା- ୟୁଟୋପିଆ ହୋଇ।

ତୃତୀୟ ୟୁଟୋପିଆଟି ହେଲା ଆହୁରି ବିଚିତ୍ର ଓ ଉଭଚର ତଥ୍ୟ ଓ ସତ୍ୟ- ‘ଝୁମ୍ପୁଡ଼ି’। ଗାନ୍ଧିଜୀ ରୁଷିଲେ, ଅଭିମାନ କଲେ ଦେଶଟା ରୁଷୁଥିଲା, ଅଭିମାନ କରୁଥିଲା। ସେ ଝୁମ୍ପୁଡ଼ିରେ ରହି ତା'ର ମନର ଇଚ୍ଛାକୁ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଆଗରେ ରଖୁଥିଲେ- ବିଳାସ ବ୍ୟସନ ଭ୍ରମରେ ନ ରହି ସମସ୍ତେ ଚାଳଛପର ଗୃହରେ ରହିବାର କଳା ଆଦରିନେଇ ପାରିଲେ- ନେତା, କର୍ମୀ, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଯନ୍ତ୍ରୀ, ଓ ତନ୍ତ୍ରୀ ନିଜର ଜୀବନଶୈଳୀକୁ ସରଳ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରିବେ ବୋଲି କହୁଥିଲେ। ଭାରତ ଏକ ଗ୍ରାମବହୁଳ ଦେଶ- ଚାଳଛପର ଘରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଗରିବ ଦେଶବାସୀ ଅନେକ- ସେମାନଙ୍କର କିଛି ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକ ବିଳାସ ବ୍ୟସନପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାସାଦରେ ଜୀବନଯାପନ କରିବା- କଥାଟା ଶୋଭାପାଉନି, ପାରିବ ନାହିଁ- ବିଳାସ ବ୍ୟସନ କୋଠା, ବଗିଚା, ସୌଖିନ ଗୃହସାମଗ୍ରୀ ବଢିବନି ଭଲା- ଆଜି ସେସବୁ ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚି ରାଜାଠୁ ରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ- ସୁଖର ସନ୍ଧାନରେ, ସେ କଥା ନ ଲେଖିବା ଭଲ- କାରଣ "ଆଜ୍ ହମ କହାଁ ସେ କହାଁ ପହୁଁଚ ଗୟେ"- ସବୁ ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ମିଳିଲା- କାମ ନ କରି ପାରିଶ୍ରମିକ, ଅଫିସ ନ ଯାଇ ଦରମା, ଏତେ ଦରମା ଯେ ଖରଚ କରିବାକୁ ବୁଦ୍ଧି ଜୁଟୁ ନାହିଁ- ରାଜରାସ୍ତାରେ ଗୋଟିଏ ଦାବି- ଦରମା ବଢାଅ- ଦେଶ କଥା ପଚାରେ କିଏ? ‘ଝୁମ୍ପୁଡ଼ି’ ଝୁମ୍ପୁଡ଼ିରେ ରହିଲା- ଆଜି ସବୁଠି ସୁରମ୍ୟ ପ୍ରାସାଦ- ଖାଲି ପ୍ରାସାଦ।

ଚତୁର୍ଥ ୟୁଟୋପିଆ ‘ଅରଟ’। ଅରଟର ମଧୁର ଧ୍ୱନିକୁ ଯିଏ ଶୁଣିଛି, ସେ ତାହା ହିଁ ବୁଝିବ- 'କୁଟିଖିଆ, କାଟିପିନ୍ଧ'। ଖଦଡ ବସ୍ତ୍ର ଏକ ବିପ୍ଳବ, ସଂଗ୍ରାମର ବାର୍ତ୍ତା- ସେ ସମୟର କଂଗ୍ରେସକୁ ଗୋଟାଏ ମନ୍ତ୍ର ଦେଇଥିଲା, ଶରୀର ଶ୍ରମର ମହତ୍ତ୍ୱ- 'ଅରଟ' ରୋଗରାଗର ମନ୍ତ୍ର, ସ୍ୱଦେଶୀର ବାର୍ତ୍ତା- ଦିହ ନେହେନରର ବାର୍ତ୍ତା। ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭର ପୂର୍ବ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ- ଭାରତ ଛାଡ଼, ଅସହଯୋଗ, ଅନେକ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟର ସେଇ ଚିତ୍ର କାନ୍ଧରେ ଖଦଡ ଝୁଲା, କାଖରେ ଅରଟଟିଏ, ବିଭିନ୍ନ ଦେଶାତ୍ମବୋଧକ ଗୀତ, 'ରଘୁପତି ରାଘବ ରାଜାରାମ'ର ସଙ୍ଗୀତ ଆକାଶ ବତାସ, ଫୁଲରେ ପତ୍ରରେ ଭାସିଯାଉଥିଲା ଏକ ଅପୂର୍ବ ବାସ୍ନା- ବିମୋହିତ ଧ୍ୱନି- 'ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ କି ଜୟ'- ଆଜି ସେ ସବୁ ସ୍ମୃତିର ସାଗରରେ କେବଳ ଏକ ପ୍ରହେଳିକା ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ?

ରାଷ୍ଟ୍ରପିତା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଦେଶ ଭାରତ ଆଜି କେଉଁଠି ପହଞ୍ଚିଲାଣି- ଘିଅ ମହୁରେ ଦେଶ ଭାସୁଛି- ଭ୍ରାନ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆଜି କୁବେରମାନଙ୍କ ଦେଶ ହୋଇଛି- ଭାରତ ଏକ 'ପରମସିଦ୍ଧ ସୋସାଇଟି'ରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି- ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତାର ଶେଷ ପାହାଚରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇନେ ଆମେ? ଅନେକ କଷ୍ଟ ଦେଇ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଉଥିବା କହିଦିଏ 'ବ୍ରଦେବିସ' ହୋଇଯାଇ ଆଉ ଯୁଗୋଚିତ- ଦୂମର ଗଡ଼ି କେଉଁ ଆଡ଼କୁ, ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ହଜିଯାଉଥିବା ବେଳେ 'ରାକ୍ଷସ ପ୍ରବୃତ୍ତି' ଉଗ୍ରଙ୍କର ରୂପ ନେଇଛି। ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଜଣେ ନିର୍ବାଧ ସନ୍ତାନକୁ ଆମେ ଖରା ବର୍ଷା ଶୀତରେ, ଧୂଳିରେ ରାସ୍ତାରେ ହାତରେ ବାଡ଼ିଟିଏ ଧରାଇଦେଇ ତା'ରି ନାମରେ ଯାବତୀୟ ଫନ୍ଦିଫିକର କରି କି ଅଧିକାର କରିନେଇଛେ? ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ- ସମାଜ ଆହରଣ। ନିଜର ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ? କିନ୍ତୁ ମରିନାହିଁ ସେ ଯେ ମରଣଜୟୀ।

ଶେଖ୍ ବଜାର, କଟକ

ଆଶା ଆଲୋକର ସନ୍ଧାନ

ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର

ନିରାଶା ହିଁ ଅନ୍ଧକାର। ଉପାୟ ଖୋଜି ନ ପାଇବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର। ତଥାପି ମନୁଷ୍ୟ ସେହି ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ରହି ଆଶାର ଆଲୋକକୁ ସନ୍ଧାନ କରିବା ଉଚିତ। ଶିଶୁଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମତା ଏଭଳି ଏକ ସମସ୍ୟା ଯାହାକୁ ନେଇ ପିତାମାତା ଓ ପରିବାର ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇପଡ଼ିଥାନ୍ତି। ସଂପୃକ୍ତ ଶିଶୁ ହେତୁ ପାଇବା ପରେ ମଧ୍ୟ ନୈରାଶ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଗତିକରେ। ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗ ତଥା ବିଭିନ୍ନ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ବିଶ୍ୱରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି। ସମୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଇତିହାସର ଲେଖକ ମୋଟର ନ୍ୟୁରନ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ବିଖ୍ୟାତ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନୀ ଷ୍ଟିଫେନ୍ ହକିଙ୍ଗ୍, ପିଲାବେଳେ ବାକ୍‌ବିକାର ବା ଡିସ୍ଲେକ୍‌ସିଆ ରୋଗ ଭୋଗିଥିବା ହାରିପୋଟର ଅଭିନେତା ଦାନିଏଲ ରେଡ୍‌କ୍ଲିଫ ଓ ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତା ଅଭିଷେକ ବଚ୍ଚନ, ଜନ୍ମାନ୍ଧ ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଗୀତକାର ଓ କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ଜୈନ, ଅଧା ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ ହରାଇଥିବା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତ୍ରୀ ସୁଧା ଚନ୍ଦ୍ରନ,ଜନ୍ମରୁ ବାମ ହାତ ନଥିବା ଦିନମଜୁରିଆ ପୁଅ ଖ୍ୟାତନାମା ପାରା ଅଲିମ୍ପିକ ସନ୍ତରଣକାରୀ ଭରତ କୁମାର, ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ବିଜେତା ଟେନିସ୍ ଖେଳାଳି ଏଚ.ବୋନିଫେସ୍, ବାମ ଗୋଡ଼ କଟାଯାଇଥିବା ମାଉଣ୍ଟ ଏଭରେଷ୍ଟ ଚଢ଼ାଳି ଅରୁଣିମା ସିହ୍ନା ଓ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ଇରା ସିଂଘଲ ପ୍ରମୁଖ ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗତା ଓ ବିଭିନ୍ନ ଦୁଃସାଧ୍ୟ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସମୟ ସିକତାରେ ନିଜର ପଦଚିହ୍ନ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଭୁଲିନାହାନ୍ତି।

ଇତିହାସର ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଇଲେ ଦେଖାଯାଏ ତୈମୁରଲଙ୍ଗ ମାତ୍ର ୯ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମେଣ୍ଢା ଚୋରି କରୁଥିବାବେଳେ ପଶୁପାଳକର ଶରାଘାତରେ ଡାହାଣ ହାତର ଦୁଇଟି ଆଙ୍ଗୁଠି ହରାଇବା ସହ ଛୋଟା ହୋଇଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅସୀମ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜୟୀ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ଏହି ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ପିଲାମାନେ ଯଦିବା ଗୋଟିଏ ପଟେ କିଛି ହରାଇଥାଆନ୍ତି ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦିଗଟି ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥାଏ। ସେମାନଙ୍କୁ ଦୁନିଆରେ କିପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଯିବ ପିତାମାତା ସେଥିପ୍ରତି ସଜାଗ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ନିଜର ସମ୍ବଳ ଓ ସୁଯୋଗର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରି ପିଲାଟି ଯାହା ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହୀ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ। ଏହାଦ୍ୱାରା ତା'ର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ପ୍ରତିଭାକୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ସହଜରେ ହୋଇଥାଏ।

କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପିତାମାତା ନିଜର ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ପିଲାକୁ ଅନ୍ୟପିଲା ସହିତ ତୁଳନା କରି ବିବଶ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ମାତ୍ର ଏପରି ହେବା ଅନାବଶ୍ୟକ। ମନେରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ଅଲଗା। ଯଦି ଜଣେ ଅନ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ରରେ ନିଜର ଉତ୍ତର ଲେଖିବ ତେବେ ଜୀବନ ଯୁଦ୍ଧରେ ହାରିବା ନିଶ୍ଚିତ। ନିରାଶାକୁ ଥରେ ମନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ ନିଶ୍ଚିତ ବିଜୟ ବି ପରାଜୟରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରେ। ତେଣୁ ଆଶା ଛାଡ଼ିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଚେଷ୍ଟାରତ ବ୍ୟକ୍ତି ସଫଳ ହୁଏ। ଏପରି ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ରବର୍ଟ ବ୍ରୁସ୍ ସ୍କଟଲାଣ୍ଡର ରାଜା। ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧର ସେ ଏକ ବିଜୟୀ ବୀର। ମାତ୍ର ଭାଗ୍ୟର ବିଡ଼ମ୍ବନା। ଏମିତି ଏକ ଯୁଦ୍ଧରେ ସେ ପରାଜିତ ହେଲେ। ନିଜର ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ପଳାୟନ କରି ପାହାଡ଼ର ଗୁମ୍ଫାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ। ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ିଆଣୀ ଥିଲା। ସେ ଗୁମ୍ଫାର ଛାତକୁ ଯିବାପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହେଉଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଆଶା ହରାଉ ନଥିଲା।

ଏପରି ଛଅ ଥର କରିବା ପରେ ସାତ ଥରରେ ସେ ଛାତରେ ପହଞ୍ଚିଲା। ରାଜା ଏହି ଘଟଣାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଭିତରେ ନୂତନ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହେଲା। ସାମାନ୍ୟ ବୁଢ଼ିଆଣୀ ବାରମ୍ବାର ବିଫଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ଶେଷରେ ସଫଳ ହୋଇପାରିଲା ତେବେ ସେ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବସିବେ କାହିଁକି? ମନରେ ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ସେ ଗୁମ୍ଫାରୁ ବାହାରି ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇସାରିଲା ପରେ ସେ ଶତ୍ରୁର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ। ଘମାଘୋଟ ଯୁଦ୍ଧରେ ବିଜୟୀ ହୋଇ ହରାଇଥିବା ଦେଶକୁ ଫେରିପାଇଲେ। ତେଣୁ ବିଭିନ୍ନ ବାଧା ବ୍ୟକ୍ତିର ପଥରୋଧ କରିଥାଏ ; ମାତ୍ର ଆଶା ତାକୁ ବାଟ ଦେଖାଏ। ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଶାକୁ ଆପଣାଇ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ ସେ ହିଁ ବିଜୟର ପାହି ଛୁଇଁବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାଏ। ତେଣୁ ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗଜନଙ୍କ ଅଲୋଡ଼ା ବୋଲି ନ ଭାବି ଯଦି ଯଥାର୍ଥ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ତେବେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେମାନେ ଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇପାରିବେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ଏଥିପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କ ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ଆଶା ଓ ସନ୍ତାନ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ବଳବତ୍ତର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗଜନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମାଜର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀରେ ମଧ୍ୟ ସୁଧାର ଆସିବା ଜରୁରୀ।

ମାନସିଂହପାଟଣା, କଟକ

ଦୂବଘାସର ସନ୍ଦେଶ

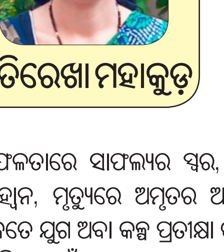

ସ୍ମୃତିରେଖା ମହାକୁଡ଼

ଆଜ୍ଞା ନମସ୍କାର! ଏ ସୃଷ୍ଟିର କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୂବଘାସ ମୁଁ। ଆଖିରେ ମୋର ଭବିଷ୍ୟତର ନୂଆ ସମ୍ଭାବନାର ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଓଠରେ ସମ୍ବେଦନତାର ଚେନାଏ ହସ, ନୈରାଶ୍ୟ ଭିତରେ ଆଶାର ଝଲକ, ବିଫଳତାରେ ସାଫଲ୍ୟର ସ୍ୱର, ଅନ୍ଧକାରରେ ଆଲୋକର ଆହ୍ୱାନ, ମୃତ୍ୟୁରେ ଅମୃତର ଆବାହନୀକୁ ଅନୁଭବ କରି କେତେ ଯୁଗ ଅବା କଳ୍ପ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଛି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଟିକେ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ପାଇଁ। କେଇ ଟୋପା କାକରର ସ୍ପର୍ଶ ଭୁଲେଇଦିଏ ଦିନର ଯନ୍ତ୍ରଣା। ଜୀବନରେ ମୋର କାହା ସହିତ କିଛି ମାନ ଅଭିମାନ ନାହିଁ। ପ୍ରତିଦିନ କେତେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ପାଦ ତଳେ ଦଳି ଚକଟି ମୋତେ ଅନେକ କଷ୍ଟ ଦେଉଛନ୍ତି, ହେଲେ ମନରେ ମୋର ତିଳେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ। ମୁଁ ବିକାର ଶୂନ୍ୟ ଭାବରେ ମାଟି କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିଛି। ଏ ପୃଥିବୀରେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣା ସହ ମୋର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ। ମୋର କେହି ସାହା ଭରସା ନାହାନ୍ତି। ମାତ୍ର ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ଅତୁଟ ଭରସା ରଖି ମୁଁ ବଞ୍ଚିଛି। ଡହଡହ ଖରାତାପ, ବିଜୁଳିର ଘନଘଟା, ଗୋଧୂଳିର ରକ୍ତଛିଟା, ସମୁଦ୍ରର ଘୁ ଘୁ, ବତାସିର ସୁ ସୁ, କେବେ ଯନ୍ତ୍ର ଚାଳିତ ଯାନର ଘର୍ଷଣ ତ କେବେ ଗୋରୁଗାଈଙ୍କ ଦଳାଚକଟାକୁ ନିଜେ ଆବୋରି ନେଇ ମାଟି କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ିଛି। କିଛି ଅଭିଯୋଗ ମୋର ନାହିଁ। ହରେଇନାହିଁ କେବେ ସ୍ଥିତି ସ୍ଥାପନର ସେହି ଅଦମ୍ୟ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସକୁ। ଛାଡ଼ିନାହିଁ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଆତ୍ୟନ୍ତିକ ଅଭିଳାଷକୁ। ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ଥରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଠିଆ ହେବାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗକୁ। ଆଷାଢ଼ର ଛୁଆଁ ମୋ ପାଇଁ ତିଆରି କରେ ପୁନରୁତ୍ଥାନର ଅପେକ୍ଷିତ ସୁଯୋଗ।

ହେ ଅମୃତର ସନ୍ତାନ! ଚରମ, ନିରାଶା, ବ୍ୟର୍ଥତା, ଦାରୁଣ, କରୁଣ, କଦର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନ ବିତେଇବାର ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୁଁ ବହୁତ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରୁଛି। ମାନସିକ ଅସ୍ଥିରତା, ଅବସାଦ, ପରୀକ୍ଷାଜନିତ ଚାପ ଓ ବିଫଳତା, ପ୍ରେମ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଚ୍ଛେଦ ଓ ପ୍ରତାରଣା, ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା, ଯୌନ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା, ନିଶା ସେବନ, ବ୍ୟାବସାୟିକ କ୍ଷତି, ବୃତ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମସ୍ୟାରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି କଠିନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି। ଯେତିକି ପ୍ରାପ୍ୟ ହୋଇଛି ସେତିକିରେ ଖୁସି ନ ହୋଇ ଅପ୍ରାପ୍ୟ ବସ୍ତୁ ପଛରେ ଧାଇଁ ନିଜ ହାତ ମୁଠାରେ ଜାବୁଡ଼ିଥିବା ଖୁସିକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଉଛନ୍ତି। ମୋ ଠୁଁ ଶିଖନ୍ତୁ ଦାରୁଣତମ ଦୁଃଖରେ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ନପଡ଼ି କେମିତି ସାମ୍ନା କରୁଛି ଜୀବନ ଯମୁନାର ବାଧା ବିପତ୍ତିର ଉତ୍ତାଳ ଜୁଆରକୁ। ଥରେ ଅର୍ଜୁନ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଏଇ କାନ୍ଥରେ ଏମିତି କିଛି ଲେଖନ୍ତୁ ଯାହା ଖୁସିବେଳେ ପଢ଼ିଲେ ଦୁଃଖ ଲାଗିବ ଏବଂ ଦୁଃଖବେଳେ ପଢ଼ିଲେ ଖୁସି ଲାଗିବ।” ଭଗବାନ ଲେଖିଲେ - “ଏ ସମୟ ଚାଲିଯିବ”। ବାସ୍ତବରେ ଏ ସଂସାରରେ ସୁଖ ଅବା ଦୁଃଖ ଚିରକାଳ ନୁହେଁ। ଆପଣମାନେ ବିଶିଷ୍ଟ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନୀ ଡ. ଷ୍ଟିଫେନ୍ ହକିଙ୍ଗ୍‌ଙ୍କ ନାମ ଶୁଣିଥିବେ। ଯୌବନରେ ଆଦ୍ୟ ଭାଗରେ ଅକସ୍ମାତ୍ ପୀଡ଼ିତ ହେଲେ ସ୍ନାୟବିକ ଦୁରାରୋଗ୍ୟ ବ୍ୟାଧିରେ। ଅଙ୍ଗ ସିନା ଅଚଳ ହୋଇଗଲା, ମାତ୍ର ମନ ଓ ମସ୍ତିଷ୍କ ଥିଲା ସଚଳ। ଡାକ୍ତର ତାଙ୍କୁ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଜୀବନ୍ତ ଶବ। ମାତ୍ର ଦୃଢ଼ ମନୋବଳ ଯୋଗୁଁ ବିଜ୍ଞାନ ଜଗତରେ ଉଡ଼ାଇଲେ ବିଜୟ ବୈଜୟନ୍ତ।

ବେଳେବେଳେ ଦେଖାଯାଉଛି ଆପଣମାନେ ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ସମ୍ମାନ ପାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଈର୍ଷା, ଘୃଣା ଓ ନିରାଶାର ଶିକାର ହୋଇ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟହରା ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ଚରମ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି। ସଫଳତାର ଉଚ୍ଚତମ ଶିଖରରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସହନଶୀଳତାର ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଅଛି। ଆବ୍ରାହମ୍ ଲିଙ୍କନ୍ ବାରମ୍ବାର ପରାଜିତ ହେବା ପରେ ୧୭ ଥରରେ ଆମେରିକାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହୋଇଥିଲେ। ଡ. ଏ.ପି.ଜେ. ଅବ୍‌ଦୁଲ କଲାମ, ଲାଲବାହାଦୁର ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବଲ୍‌ବ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିବା ଥୋମାସ୍ ଏଡ଼ିସନ୍ ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଜୀବନର ସଫଳତା ପାଇଁ ଅନେକ ସଂଘର୍ଷ କରିଛନ୍ତି। ସାମାନ୍ୟ କୀଟ ଶଁବାଳୁଆ କେତେ ସଂଘର୍ଷ ପରେ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଜାପତି ହୋଇଥାଏ। ଦୀର୍ଘଦିନ ଚାପରେ ରହିଲେ, କୋଇଲା ହୀରାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ। ଆପଣମାନେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ହିଁ ସ୍ରୋତର ବିପରୀତ ଦିଗରେ ଯାଇପାରିବେ। ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ବାରମ୍ବାର ଆଘାତ ପାଇବା ପରେ ମୁଁ କ'ଣ ଜୀବନ ଜିଇବା ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି। ମୋ ଯନ୍ତ୍ରଣା ବରଂ ମୋତେ ବଞ୍ଚିବାର କଳା ଶିଖାଇଛି। ମୋ ହୃଦୟରେ ଫୁଟେଇଛି ପ୍ରେରଣା, ଉତ୍ସାହର ନୀଳ କଇଁ। ଆମ ଜୀବନର ରାସ୍ତା ଉଠାଣି ଓ ଗଡ଼ାଣିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ। ଚଲାପଥରେ ଯେତେବେଳେ ବିଫଳତାର ଭିଡ଼ ଜମିଆସେ, ସେତେବେଳେ ସଫଳତା ପଦ୍ମ ପରି ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥାଏ। କେବେହେଲେ ହାରିଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ। ହୁଏତ ବାରମ୍ବାର ଆଘାତ ପରେ ଜିତିଯିବାର ଅନେକ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ। ଜିଇ ରହିବାରେ ମୃତ୍ୟୁର ବିପଦ, ଆଶା କରିବାରେ ନିରାଶାର ବିପଦ। ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ ହାରିଯିବାର ବିପଦ ରହିଥାଏ; କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ଭୟ ବିପଦକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। କାରଣ କିଛି ବିପଦ ନ ମୁଣ୍ଡାଇବା ହିଁ ଆମ ଜୀବନର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ବିପଦ।

ବହୁ ସମୟରେ ବିଫଳତା ବା ହାରିଯିବାର ଭୟ ବିଫଳତା ଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇପାରେ। ଜୀବନ ସମସ୍ୟାର ସମାହାର ନୁହେଁ ସମାଧାନର ସାତ ରଙ୍ଗ। ଅଶାନ୍ତ ମନକୁ ନେଇ ନିଜ ଭିତରେ ଛଟପଟ ହୁଅନ୍ତୁନି। ନିଜ ସମସ୍ୟାକୁ ସାଙ୍ଗସାଥୀ ଓ ପରିବାର ସହ ଖୋଲାମନରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ। ନିଜ ବ୍ୟଥା ବେଦନାକୁ ବାଣ୍ଟି ଦିଅନ୍ତୁ। ଅନେକ ସମସ୍ୟା ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ସମାଧାନର ମାର୍ଗ ବାହାରିବ। ସକଳ ବିଫଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଜୀବନ ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଚାଲିବ। ମହାପ୍ରଭୁ ଶୀତଳତା, ଜୀବନଶକ୍ତି ଓ ଅବିନାଶୀ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ମୋତେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। ମୋ ତ୍ୟାଗ, ନିରଭିମାନତା, ସହନଶୀଳତା ଭଳି ମହାନ ଗୁଣ ପାଇଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ୱୀକୃତି ସ୍ୱରୂପ ମୋତେ କରନ୍ତି ସ୍ୱମସ୍ତକ ମଣ୍ଡିତ। ତେଣୁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ମୋର ନମ୍ର ନିବେଦନ ସୃଷ୍ଟିର ଅନନ୍ତ ସତ୍ତାଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ। ନିରାଶାବାଦୀ ମନୋଭାବ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ସକାରାତ୍ମକ ରୂପେ ସମସ୍ତ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ପ୍ରତିରୋଧ ପାଇଁ ନିରନ୍ତର ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖନ୍ତୁ। ରହୁଛି ଆଜ୍ଞା।

ବାସୁଦେବପୁର, ଭଦ୍ରକ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦରେ ଅନ୍ତ୍ୟ ଇ/ ଈ-କାର

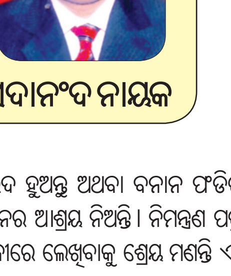

ସଦାନଂଦ ନାୟକ

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ସରକାରୀ ଭାଷା ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ଭାଷା ଆଇନ ୧୯୫୪ ମସିହାରୁ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରି ନାହିଁ। ନ ହେବାର ଅନେକ କାରଣ ରହିଛି, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କାରଣ ହେଉଛି ବନାନ ବୈବିଧ। ନିୟମ ଅନନୁସାରୀ ବନାନକୁ କିଏ ବା କାହିଁକି ଘୋଷି ଘୋଷି ମନେ ରଖିବ ଏବେ? ବିଷୟ ବିଶାରଦ ହୁଅନ୍ତୁ ଅଥବା ବନାନ ପଣ୍ଡିତ, ସମସ୍ତେ ଲେଖିବାବେଳେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ପଡ଼ି ଅଭିଧାନର ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି। ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଉପରେ ନାମ ଓ ଠିକଣା ପ୍ରାୟତଃ ସମସ୍ତେ ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖିବାକୁ ଶ୍ରେୟ ମଣନ୍ତି ଏହି କାରଣରୁ,“HRUSIKES, PUSPANJALI, SAKUNTALA, BABAJI” ଲେଖିଦେଲେ ଚିନ୍ତାଗଲା; ଏପରି କି ଘରର ସଉଦା ତାଲିକା ବି। ବନାନ ବୈବିଧର ଅନେକ ଦିଗ ମଧ୍ୟରୁ ଶବ୍ଦାନ୍ତରେ ଇ/ଈ-କାର ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଛି ଅନ୍ୟତମ। ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ ଏହା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ/ନିୟମ ଅବତାରଣାର ପ୍ରୟାସ କରାଯିବ।

ଆମେ କହୁ ଅ, ଆ, ହ୍ରସ୍ୱ-ଇ, ଦୀର୍ଘ-ଈ। ‘ଦୀର୍ଘ’ ଶବ୍ଦଟି ଏଇଥି ପାଇଁ କହୁ ଯେ, ‘ଈ’କୁ ଆମେ ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁନା କରିପାରୁନା ମୌଳିକ ରୂପରେ; କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆରେ ଯେ ‘ଈ’ ବା ‘ଈ-କାର’ର ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ ନାହିଁ ସେପରି ନୁହେଁ। ପିଁସା (ବାପାଙ୍କ ଭିଣୋଇ), ବିଁଛି (ରୋଗ ବିଶେଷ), ବିଁସି (ଯାଏଆସେ), କିଁସ (କେଉଁ ସ?), ପିଁଲା (ପାନ କଲା) ଇତ୍ୟାଦି ଶବ୍ଦରେ ‘ଦୀର୍ଘ-ଈ’ ର ଉଚ୍ଚାରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ; କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଏହାକୁ ନେଇ ଅର୍ଥଭେଦ ବି ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, ଯେପରି ପିଲା (ଶିଶୁ): ପିଁଲା (ପାନକଲା)ଇତ୍ୟାଦି। ଅନେକ ଶବ୍ଦର ଲିଖନରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଉଚ୍ଚାରଣରେ ‘ଈ-କାର’ ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ ନାହିଁ ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦର ଅନ୍ତ୍ୟସ୍ଥିତରେ ‘ଈ-କାର’ର ଯେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରୟୋଗ ପରିଦୃଷ୍ଟ, ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନ ପାରେ। କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ‘ଇ-କାର’ବା‘ଈ-କାର’ ପ୍ରୟୋଗରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ମଧ୍ୟ ଅନୁସୃତ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଏହି ଉକ୍ତି ବିଚାର୍ଯ୍ୟ-(କ) ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ, ଓଡ଼ିଆରେ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ‘ଇ-କାରାନ୍ତ’ ହୋଇଥାଏ, ଯେପରି- ଅଗାଡ଼ି, ଆଳତି, ଇଡି, ଉଠାଣି, ଏଢ଼ୁରି, ଓଳଗି, କଂକି, ଖଣି, ଗତି, ଘୁଷୁରି, ଚର୍ବି, ଛାତି, ଜମି, ଝରି, ଟୋପି, ଠେକି, ଡିବି, ଢିଂକି, ତରି, ଥଳି, ଦରି, ଧାଡ଼ି, ନଳି, ପଟି, ଫଳି, ବଟାଳି, ଭକ୍ତି, ମଞ୍ଜି, ଯୁକ୍ତି, ରବି, ଲାଠି, ଶନି, ଷଷ୍ଠି, ସଂଧି, ହରି ଇତ୍ୟାଦି; କିନ୍ତୁ କେତେକ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ ବି ହୋଇଥାନ୍ତି, ଯେପରି- ଅଳସୀ, ଆଦିବାସୀ, କାହାଳୀ, ଖଲାସୀ, ଗୌଣୀ, ଘୋଡ଼ଣୀ, ଚାଟେରୀ, ଛାଉଣୀ, ଜଗତୀ, ଟିପ୍ପଣୀ, ଡାଂକୁଣୀ, ତ୍ରିବେଣୀ, ଦୁଆରୀ, ଧାଟୀ, ନିଆଳୀ, ପୁରୀ, ଫାଶୀ, ଭଂଡାରୀ, ମାଳୀ, ଯବନୀ, ରାଂଧୁଣୀ, ଲହୁରୁଣୀ, ଶକଟୀ, ଷଠୀ, ସମୁଦୀ, ହଳୀ ଇତ୍ୟାଦି। ଏହା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ନୁହେଁ କି? (ଖ) ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ କେତେକ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଉଭୟ ‘ଇ-କାରାନ୍ତ’ ଓ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ ହୋଇପାରନ୍ତି, ଯେପରି- ଅବନ୍ତି(ନ୍ତୀ), ଆଳି(ଳୀ), କାକଳି(ଳୀ), ଗୁଳି(ଳୀ), ଘୁଟି(ଟୀ), ଚାଟଶାଳି(ଳୀ), ଛଲ୍ଲି(ଲ୍ଲୀ), ତରି(ରୀ), ଦ୍ରୋଣି(ଣୀ), ଧମନି(ନୀ), ନାଡ଼ି(ଡ଼ୀ), ପଲ୍ଲି(ଲ୍ଲୀ), ଫେଣି(ଣୀ), ବଲ୍ଲି(ଲ୍ଲୀ), ଭଂଗି(ଗୀ), ମାଢ଼ି(ଢ଼ୀ), ଯୋନି(ନୀ), ରାତ୍ରି(ତ୍ରୀ), ଲହରି(ରୀ), ଶେଫାଳି(ଳୀ), ସରଣି(ଣୀ) ଇତ୍ୟାଦି, ଏହା ସାଧାରଣ ଜନଂକୁ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ପକାଏ ନିଶ୍ଚୟ। (ଗ) ଓଡ଼ିଆ ଉଚ୍ଚାରଣକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ବିନାକାରଣରେ ବିଶେଷଣ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ କରାଯାଇଥାଏ, ଯେପରି- ଅଗ୍ରଣୀ, ଆଗାମୀ, ଓଡ଼ିଶୀ, ଖୁସୀ, ତାରକସୀ, ନାମୀ, ରପ୍ତାନୀ, ହଜମୀ ଇତ୍ୟାଦି; ଅଥଚ ବିଶେଷଣ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ‘ଇ-କାରାନ୍ତ’କଲେ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହେବନାହିଁ। (ଘ) କେତେକ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅହେତୁକ ଭାବରେ ଉଭୟ ବିଶେଷ୍ୟ ଓ ବିଶେଷଣରେ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଯେପରି- ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ, ଚାଂଦିନୀ, ଜହୁରୀ, ପଦଚାରୀ, ବେପାରୀ, ହଜାରୀ ଇତ୍ୟାଦି। (ଙ) ଆହରିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ବିନାକାରଣରେ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ କରାଯାଉଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ, ଯେମିତି- ଆସାମୀ, କଏଦୀ, ଚପରାସୀ, ଜଖମୀ, ଡିଗ୍ରୀ, ତାଲିମୀ, ଦପ୍ତରୀ, ନାଲିସୀ, ପେସ୍କାରୀ, ଫରମାସୀ, ବେଇମାନୀ, ମିସନାରୀ, ସଲାମୀ, ହାରାମୀ ଇତ୍ୟାଦି।

ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ, ସଂସ୍କୃତ ନିୟମକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରି ଏ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଅନେକ ସମୟରେ ଜଟିଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି। ଆଲୋଚିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରେ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ର ପ୍ରୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନା ଅଛି ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣଗତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ? ତେଣୁ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ ଏହା ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ।

ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ବନାନ ତଥା ଶବ୍ଦାନ୍ତରେ ‘ଈ-କାର’ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ଉପେକ୍ଷା କରାଯାଇ ନ ପାରେ। ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ। ଯେପରି, (କ) ଯେଉଁଠି ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ ଘଟୁଛି ସେଠାରେ ‘ଈ-କାର’ ଦିଆଯାଇପାରେ, ଯଥା- ପୀଲା, ପୀସା, ବୀଞ୍ଛି ଇତ୍ୟାଦି। (ଖ) ଭିନ୍ନାର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବଶ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ, ଯେପରି- ଅଂଧୁଣି (ମାଛଧରା ଯନ୍ତ୍ର) : ଅଂଧୁଣୀ (ଚକ୍ଷୁହୀନା), ଓଡ଼ିଆଣି (ମେଖଳା) : ଓଡ଼ିଆଣୀ (ଓଡ଼ିଆନାରୀ), କୃତି (କାର୍ଯ୍ୟ) : କୃତୀ (ସଫଳତା), ତୂଣି (ସଂକୋଚ) :ତୂଣୀ (ଶରମୁଣା), ଦାନି (ଆଧାର): ଦାନୀ (ଦାତା), ପାବନି (ହନୁମାନ) : ପାବନୀ (ଗଙ୍ଗା), ବାରବାଣି (ସୁନା) :ବାରବାଣୀ (ବେଶ୍ୟା), ଭାରତି (ଶରମୁଣା) : ଭାରତୀ (ସରସ୍ୱତୀ), ଲେହି(ମଂଡ) :ଲେହୀ (ଲେହନକାରୀ), ଶାଳି (ସିଂହ) :ଶାଳୀ (ସ୍ତ୍ରୀର ସାନଭଉଣୀ), ସୁନାରି (ବଣିଆ) :ସୁନାରୀ (ସୁଂଦରୀ), ହଳି (ବଡ଼ଲଂଗଳ) :ହଳୀ (ବଳରାମ), ଖେଳାଳି (ପୁରୁଷ ଖେଳାଳି) :ଖେଳାଳୀ (ନାରୀଖେଳାଳି) ଇତ୍ୟାଦି। (ଗ) ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଂଗ ବାଚକ(ଉଭୟ ସଜୀବ ନିର୍ଜୀବ) ଶବ୍ଦକୁ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ କରାଯାଉ, ଯଥା- ଅବୀ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟାନୀ, ଇଂଦ୍ରାଣୀ, ଉର୍ବଶୀ, କାମିନୀ, ଗୃହିଣୀ, ଘରଣୀ, ଚିରୁଗୁଣୀ, ଛଟକୀ, ଜନନୀ, ଡରକୁଳୀ, ତାରିଣୀ, ଦେବକୀ, ଧାତ୍ରୀ, ନଂଦିନୀ, ପରୀ, ବିଟପୀ, ଭବାନୀ, ମାତାଜୀ, ରମଣୀ, ଶବରୀ, ସରସ୍ୱତୀ, ହାତୁଣୀ, ଜାହ୍ନବୀ, ତଟିନୀ, ମେଦିନୀ ଇତ୍ୟାଦି।

ଗାଠନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କେତେକ ଶବ୍ଦ ‘ଈ’ ଏବଂ ‘ଇନ୍’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗରେ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ ହୋଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ। ଅତସୀ, ଆବାହନୀ, ଉଷସୀ, କବରୀ, ଗାୟତ୍ରୀ, ଚାତୁରୀ, ଝର୍ଝରୀ, ବାରୁଣୀ, ରାଗିଣୀ, ଶତମୁଖୀ, ସପ୍ତମୀ, ହରୀତକୀ ଆଦି ଶବ୍ଦ ‘ଈ-ପ୍ରତ୍ୟୟ’ ଯୋଗରେ ଏବଂ ଅନୁରାଗୀ, ଆରୋହୀ, ଉଦାସୀ, କପଟୀ, ଗାରୁଡ଼ୀ, ଚକ୍ରୀ, ତ୍ୟାଗୀ, ଦାନୀ, ଧନୀ, ପାଠୀ, ବନମାଳୀ, ମାନୀ, ସତ୍ୟବାଦୀ, ହିତକାରୀ ଆଦି ଶବ୍ଦ ‘ଇନ୍-ପ୍ରତ୍ୟୟ’ ଯୋଗରେ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଏ। ଏ ପ୍ରସଂଗରେ ଲେଖକର ମତ ଏହି ଯେ, ଓଡ଼ିଆରେ ‘ଇନ୍-ପ୍ରତ୍ୟୟ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ଏହା ସଂସ୍କୃତର ଅନୁସରଣ ମାତ୍ର।

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦର ଅନ୍ତ୍ୟରେ ‘ଈ-କାର’ ବ୍ୟବହାର-ପ୍ରାବଲ୍ୟର ଅନେକ କାରଣ ରହିଛି, ଯେପରି (କ) ପ୍ରଭାବଗତ କାରଣ: ସଂସ୍କୃତ ବ୍ୟାକରଣ ତଥା ଅଭିଧାନ ଦ୍ୱାରା ମାତ୍ରାଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ବାସ୍ତବ ଓଡ଼ିଆ ଉଚ୍ଚାରଣ ତଥା ଭାଷା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ସଂସ୍କୃତ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦର ବନାନ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି। (ଖ) ଆଧାର ଆଧାରିତ କାରଣ: ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଲିଖନର ଆଧାର ଥିଲା ତାଳପତ୍ର, ଏହା ଲମ୍ବରେ ଶିରାଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ‘ଇ-କାର’ ସ୍ଥାନରେ ‘ଈ-କାର’ ବ୍ୟବହାର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସହଜ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା, ତେଣୁ ‘ଈ-କାର’ ଅଧିକ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି (ଗ) ଲିଖନ ଭିତ୍ତିକ କାରଣ: ପଥର-ଲିଖନରେ ‘ଇ-କାର’ ଦେବାରେ ପଥର ଭାଂଗି ଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଅଧିକ ‘ଈ-କାର’ର ବ୍ୟବହାର ଘଟିଛି। କାଗଜକଲମ ବ୍ୟବହାରର ଆଦି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କାଗଜ ଉପରୁ କଲମ ନ ଉଠାଇ ‘ଈ-କାର’ ଟାଣିବା ସହଜ ହେଉଥିବାରୁ ଏହା ‘ଈ-କାର’ ବ୍ୟବହାରକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି। (ଘ) ମୁଦ୍ରଣ ଜନିତକାରଣ: ଆଦି ପର୍ଯ୍ୟାୟର ମୁଦ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଏକ ଧାତବ ପଟା ଉପରେ ଥିବା କାଗଜରେ ସିସା ଅକ୍ଷର ବାଡ଼େଇ ହୋଇ ଛପା ହେବା ସମୟରେ ‘ଇ-କାର’ ଭାଂଗି ଯାଉଥିବାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ‘ଈ-କାର’ର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି। ତେଣୁ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଆଭାଷା ଆଧାରିତ କୌଣସି ବୈଜ୍ଞାନିକରୀତି ଅନୁସୃତ ନ ହୋଇ ଯାଦୃଚ୍ଛିକ ହୋଇ କ୍ରମେ ମାନକ ବିବେଚିତ ହେବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଆରେ ‘ଇ-କାର’ ଅପେକ୍ଷା ‘ଈ-କାର’ ବ୍ୟବହାରର ପ୍ରବଣତା ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଦେଖାଦେଇଛି।

ସମୟ ବଦଳିଛି, ଘୋଷା ନୁହେଁ, ନିୟମର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭୂତ ହେଲାଣି। ବୈଜ୍ଞାନିକ ରୀତିରେ ବନାନ ସଂସ୍କାର ନିହାତି ଦରକାର। ଶବ୍ଦାନ୍ତରେ ଇ/ଈ-କାରର ଯଥୋଚିତ ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ ଏପରି ସଂସ୍କାର କରାଯାଇ ପାରେ-(କ) ସଂସ୍କୃତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଭାଷା ନୁହେଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଉଚ୍ଚାରଣ ଅନୁସାରେ ସାଧାରଣତଃ ଶବ୍ଦାନ୍ତରେ ‘ଇ/ଈ-କାର’ ର ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ। (ଖ) କେବଳ ସ୍ତ୍ରୀଲିଂଗ ବାଚକ ଶବ୍ଦ ଛଡ଼ା ଏବଂ ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶର ସମ୍ଭାବନା ନଥିଲେ ସମସ୍ତ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ‘ଇ-କାରାନ୍ତ’ ହେବା ବିଧେୟ, ବିଶେଷଣ ବି। (ଗ)ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ, କ୍ରିୟାପଦଗୁଡ଼ିକ ବି ଅଯଥା ଈ-କାରାନ୍ତ ନହେଉ। (ଗ) ସ୍ତ୍ରୀଲିଂଗ ବାଚକ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ ଆହରିତ ଶବ୍ଦ ଇ-କାରାନ୍ତ ହେବା ଜରୁରୀ। ଏହା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ମୌଳିକତା ଆଧାରିତ ନିୟମ ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ। ଏପରି ଲେଖିଲେ ଭାଷା ଚର୍ଚ୍ଚା, ବ୍ୟାକରଣ, ଉଚ୍ଚାରଣ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବି ଭୁଲ୍‌ହେବ ନାହିଁ।

ଓଡ଼ିଆ ‘ଈ-କାରାନ୍ତ’ ଶବ୍ଦ ଲିଖନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ନିୟମ/ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସୃତ ହେଲେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ସମସ୍ତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଅତି ସହଜରେ ଦୂର ହୋଇପାରିବ। ଓଡ଼ିଆ ଲିଖନ ସହଜ, ସରଳ, ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ହୋଇ ପ୍ରସାରିତ ହେବା ସହ ସର୍ବଜନ ଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇ ଆହୁରି ଅଧିକ ଆଦୃତି ଲାଭ କରିପାରିବ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ସରକାରୀ ଭାଷାରୂପେ ପ୍ରଚଳନ କରିବାରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର